

Autori: Dr Antoan Brine, Prof. dr Žan-Pol Gišar

Urednik: Dr Srdjan Redžepagić

Prevod: Ana A. Jovanović

Naziv: EKONOMSKI IMPERIJALIZAM:
Hegemonijske težnje Kine

Recenzenti: Prof. dr Dejan Erić
Dr Ivan Stošić

Izdavač: Institut ekonomskih nauka, Beograd, Zmaj Jovina 12, Beograd,
Srbija

Za izdavača: Prof. dr Dejan Erić, direktor

Štampa: SP PRINT, Novi Sad, Vladike Ćirića 21

Tiraž: 300

ISBN: 978-86-80315-88-1

Godina: 2011.

© Institut ekonomskih nauka, 2011. Sva prava zadržana. Bez pismene saglasnosti izdavača nije dozvoljen ni jedan oblik reprodukcije, kopiranja ili prenošenja kako celine, tako i posebnih delova ove publikacije.

SKRAĆENI SADRŽAJ

Predgovor	7
Uvod	9
Poglavlje 1: Kina, kapitalistička i totalitarna velesila	17
Poglavlje 2: Kako su Engleska i SAD zadobile hegemoniju	37
Poglavlje 3: Merkantilistička strategija spoljnog suficita i njene prednosti	59
Poglavlje 4: Japan kao uzor za Kinu	69
Poglavlje 5: Merkantilistička strategija Kine	83
Poglavlje 6: Trgovinski suficit Kine je uzrok svetske neravnoteže	107
Poglavlje 7: Otvoreni ekonomski rat	131
Poglavlje 8: Sukob poprima globalne razmere	147
Poglavlje 9: Neshvatljiva pasivnost razvijenih zemalja pred Kinom	169
Poglavlje 10: Sprečiti Kinu	187

PREDGOVOR

Svedoci smo velikih društveno-ekonomskih, socijalnih, političkih, kulturnih i mnogih drugih promena u svetu poslednjih godina. Pogled ekonomista na sve ovo veoma je interesantan i značajan za sagledavanje celokupnih dešavanja i turbulencija čiji smo svedoci svi. Otuda, smatram da je ovo jedno kapitalno delo autora dr Antoana Brinea i profesora dr Žan-Pol Gišara. Početkom 2011. godine njihova knjiga je objavljena prvi put na francuskom jeziku pod naslovom „L'IMPERIALISME ECONOMIQUE: La visée hégémonique de la Chine”, u izdanju renomiranog francuskog izdavača „Harmattan” u Parizu. Prvi autor, Dr Antoan Brine, vlasnik francuske konsultantske firme „AB Marché” takođe je i veliki poznavalac ekonomskih prilika u svetu, te i jedan od specijalnih savetnika HSBC banke; Dr Žan-Pol Gišar je profesor Univerziteta u Nici Sofija Antipolis. Saradnja koju Institut ekonomskih nauka, već duži niz godina, ima sa francuskim naučnoistraživačkim institucijama, univerzitetima i pojedincima veoma je značajna i to se ogleda baš u tome da smo se (od svih dela) opredelili za prevod i publikovanje ovog dela. Sam naslov knjige odražava upravo njenu sadržinu – „EKONOMSKI IMPERIJALIZAM: Hegemonijske težnje Kine”. Ova monografija francuskih autora sastoji se iz deset poglavlja koji na vrlo ubedljiv i slikovit način, prilagođen čitaocu, prikazuju uticaj Kine i njen značaj za celokupan svetski poredak, te kroz određene istorijske činjenice i aktuelne analize društveno-ekonomskih promena nastoje da približe temu čitaocu. Shodno tome, a pre svega imajući u vidu značaj teme ovog dela, Institut ekonomskih nauka je odlučio da prevede originalno izdanje ove knjige sa francuskog jezika. Jedan značajan razlog za realizaciju toga jeste i činjenica naše otvorenosti i shvatanja naučnog interesa da se ovakvo delo pojavi i na našim prostorima, što je Institut prepoznao baš objavljivanjem ove knjige. Treba imati u vidu da, prevodom i publikovanjem ove knjige, želimo da ukažemo na veoma veliki značaj Kine u celokupnom „funkcionisanju” sveta. Uspeh ove knjige izaziva čitav niz polemika, a ujedno predstavlja određene kontraverze, te nam je cilj da njenim objavljivanjem promoviramo dijalog i razmenu ideja, kako u okviru naučne zajednice tako i na nivou svih poznavalaca teme kojom se ova knjiga bavi.

Dr Srdjan Redžepagić

SADRŽAJ

Predgovor	7
Uvod	9
Poglavlje 1:	
Kina, kapitalistička i totalitarna velesila	17
1. Kina kao parnjak Sjedinjenih Država	18
2. Kina, totalitarna i kapitalistička zemlja	25
3. Delotvorni koktel „kapitalizam + totalitarizam”	32
4. Kanibalizam Kine u odnosu na privrede razvijenih zemalja	33
Poglavlje 2:	
Kako su Engleska i SAD zadobile hegemoniju	37
1. „Merkantilistički model” i njegovo osporavanje kod „klasičnih” autora	39
2. Strategija kojom je Engleska ostvarila hegemoniju	43
3. Zlatno doba Britanske imperije (1815-1918)	45
4. Uspon Nemačke i Sjedinjenih Država kao pretendenata na dominaciju	49
5. Nastup Sjedinjenih Država u kriznim razdobljima	52
6. Pošast merkantilizma i neke pouke iz istorije	55
Poglavlje 3:	
Merkantilistička strategija spoljnog suficita i njene prednosti	59
1. Merkantilizam ili „nužnost” spoljnotrgovinskog suficita	59
2. Rast unutrašnje potrošnje i saldo u spoljnoj trgovini	60
3. Dve prepreke privrednom rastu	62
4. Merkantilističke zemlje i deficitarne zemlje: biti poverilac ili dužnik?	63
5. Strategija zaduživanja	64
6. Merkantilistička strategija	65
7. Nadmoć merkantilističke strategije	66
Poglavlje 4:	
Japan kao uzor za Kinu	69
1. „Novo doba” (<i>Meiji</i>) i japanski imperijalizam (1854–1920)	69
2. Militarizacija i razoblje totalitarizma (1920–1945)	71
3. Tajna brzog posleratnog rasta	72

4. Japan kao smetnja Sjedinjenim Državama (1965–1985)	75
5. Sukob Sjedinjenih Država i Japana (1985–1995)	77
6. Konkurenti i podizvođači: razlika između Japana i Kine!	79

Poglavlje 5:

Merkantilistička strategija Kine	83
1. Potvrda totalitarizma i njegove implikacije	83
2. Usvajanje „japanskog obrasca” i razvoj podizvođačkih delatnosti ...	85
3. Kineske plate su u svetskim razmerama „rekordno niske”	86
4. Kontrola kursa, intervencije i prikrivanje	90
1. „Patriotizam” totalitarnog kapitalističkog uređenja	95
5. Transfer tehnologije i trgovinska moć	97
6. Približavanje Kine i Sjedinjenih Država na štetu Japana (1972–1995)	99
7. Primer povezanosti biznisa i politike: pritisci oko Tajvana	101
8. Sistem kazni i povlastica za firme u službi kineske politike	103

Poglavlje 6:

Trgovinski suficit Kine je uzrok svetske neravnoteže	107
1. Kraj bretonvudskog sporazuma i japanska konkurentnost	108
2. Nagli razvoj Kine i dezindustrializacija SAD	108
3. Popustljivost prema Kini i grub stav prema Japanu	110
4. Norma profita od 15% u uslužnim delatnostima i ubrzano zaduživanje razvijenih zemalja	112
5. Jedna od najvećih sila na planeti razara industrije drugih zemalja ...	115
6. Scenario katastrofe: da li je spas u pogonima Šatorua?	118
7. Izbijanje krize priprema se još od 2001. godine	120
8. Kina je odgovorna za krizu	124
9. Treba li dalje pristajati na igru koju nameće Kina?	127

Poglavlje 7:

Otvoreni ekonomski rat	131
1. Strateške pouke koje je Kina izvukla iz poraza SSSR-a i Japana	131
2. Strategija ekonomskog rata s ciljem da se uzdrmaju zapadne zemlje	132
3. Svet bi morao da drhti, a on živi bezbrižno	135
4. Jedino zapadne zemlje trpe ozbiljnu i produženu krizu	136
5. Himerička saradnja Kine i SAD: takozvana „Kinamerika”	137
6. Klizeći čvor na omči oko zemalja G7 i njihovih ekonomija	139
7. Prva reakcija: budžetski podsticaj i oživljavanje tržišta nekretnina (2001–2008)	141
8. Druga reakcija: širok obim istovremenih budžetskih podsticaja (2009–2010)	143
9. Treća reakcija 2010: budžetske restrikcije u Evropi, ubrzano zaduživanje SAD	145

Poglavlje 8:	
Sukob poprima globalne razmere	147
1. Ekonomski ciljevi i sredstva	147
2. „Geopolitički” ciljevi i sredstva	152
Poglavlje 9:	
Neshvatljiva pasivnost razvijenih zemalja pred Kinom	169
1. Zaslepljenost razvijenih zemalja	170
2. Virtuelna stvarnost: konsenzus razvijenih zemalja	171
3. Oprez kompanija i vlada pred kineskim totalitarizmom	173
4. Prokineski lobi	174
5. Finansije i prokineski lobi	178
6. Zaslepljenost akademskih krugova	179
7. Pasivnost razvijenih zemalja prerasta u avanturizam	181
8. Strah	184
Poglavlje 10:	
Sprečiti Kinu	187
1. Razvijene zemlje neće izbeći sukob s Kinom	187
2. Pouka ranijih kriza	188
3. Poželjno ali malo verovatno apresiranje juana	190
4. Nužnost carinskih zaštita i prepreka kakvu predstavlja STO	191
5. Rešenje: razvijene zemlje treba da napuste Svetsku trgovinsku organizaciju i osnuju „Novu STO”	194